

Sygn. akt III RC 226/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2018 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący SSR Sylwia Piasecka

Protokolant st. sekr. Sąd. Anna Rudnik

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2018 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy

z powództwa P. K.

przeciwko J. K.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej

1. ustanawia rozdzielność majątkową małżeńską z dniem 5 listopada 2018 roku pomiędzy powodem P. K. a pozwaną J. K., wynikającą z zawartego przez nich małżeństwa w dniu 27 marca 2005 roku przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w C., dla którego sporządzono akt małżeństwa pod Nr (...),
2. nie obciążać pozwanej J. K. kosztami procesu.

Sygn. akt III RC 226/17

UZASADNIENIE

Powód – P. K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, złożył pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej z pozwaną J. K. wynikającą z faktu zawarcia przez strony w C. w dniu 27 marca 2005 roku związku małżeńskiego oraz o zasądzenie od pozwanej J. K. na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że strony w dniu 27 marca 2005 roku zawarły związek małżeński, jak również, że w trakcie trwania małżeństwa strony nie zawierały żadnych umów małżeńskich.

Ze względu na szereg nieporozumień zrodzonych pomiędzy stronami, na tle ich odmiennych poglądów w zakresie kształtowania postaw małżeńskich, od dnia 24 lutego 2017 roku małżonkowie żyją w całkowitym rozłączeniu, nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego i od tego momentu nie mają wpływu na swoje sytuacje majątkowe, a także wiedzy w zakresie ewentualnych zobowiązań każdego z nich. Podkreślił, że aktualnie przed Sądem Okręgowym w Słupsku, pod sygn. akt I RC 545/16, toczy się sprawa o rozwód z udziałem stron, która do dnia złożenia niniejszego pozwu nie została ukończona.

Powód podniósł nadto, że w chwili wyprowadzki pozwana J. K. zabrała ruchomości należące do małżonków, a mianowicie 42 calowy telewizor marki S., zmywarkę kuchenną, suszarkę do odzieży, sprzęt AGD (mikrofalówkę, robot kuchenny, elektryczna maszynka do mielenia mięsa, żelazko, odkurzaczy), meble z pokoju małej córki, wieżę CD, 3 sztuki rowerów, wspólne komplety naczyń, firany z sypialni i jadalni, nie konsultując tego z powodem.

Jako przyczynę uzasadniającą ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną, tj. od 24 lutego 2017 roku powód podał faktyczny okres prowadzenia osobnych gospodarek finansowych i życia w pojedynkę przez strony.

W piśmie procesowym z dnia 14 lutego 2018 roku pozwana – J. K., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, uznała roszczenie powoda co do ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej, wnosząc jednocześnie o oddalenie roszczenia w zakresie żądania oznaczenia daty wcześniejszego ustanowienia tej rozdzielności, tj. od dnia 24 lutego 2017 roku oraz wnosząc o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu przyznała, że w dniu 24 lutego 2017 roku opuściła wspólne mieszkanie z uwagi na naganne zachowanie powoda, który znęcał się nad pozwaną i wyzywał ją w obecności dzieci. Pozwana przyznała również, że zabrała część składników majątku wspólnego, co w istocie było ad hoc podziałem części tych składników przed formalnym rozliczeniem tego majątku w przyszłości.

Odnosząc się natomiast do kwestii wcześniejszego ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej, to pozwana podkreśliła, że nie zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniający uwzględnienie roszczenia w tym zakresie albowiem powód powołał się wyłącznie na okoliczność istnienia między małżonkami separacji faktycznej, którą utożsamia z określeniem życia w rozłączeniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód – P. K. i pozwana J. K. w dniu 27 marca 2005 roku w miejscowości C. zawarli związek małżeński, z którego zrodziła się trójka małoletnich dzieci – M., B. i S..

bezsporne, nadto dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa k. 8.

W trakcie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej strony nie zawierały żadnych umów małżeńskich.

bezsporne

W kwietniu 2016 roku strony postępowania zostały objęte procedurą (...) przez Zespół (...) ds. (...) przy Gminnym Ośrodku Pomocy (...) w C. z uwagi na wzajemne oskarżenia o stosowanie przemocy wobec siebie. W wyniku postępowania ustalono, że w rodzinie nie występuje żadna forma przemocy, jedynie wzajemna agresja i oskarżenia. Dlatego też procedura (...) ze względu na brak zasadności prowadzenia działań została zamknięta.

W dniu 24 lutego 2017 roku ze względu na dalszy szereg nieporozumień zrodzonych pomiędzy stronami na tle ich odmiennych poglądów w zakresie kształtowania postaw małżeńskich, pozwana wyprowadziła się ze wspólnego mieszkania wraz z trójką małoletnich dzieci i zamieszkała w mieszkaniu swojej kuzynki.

dowód: informacja z dnia 26 stycznia 2018 roku k. 23, dokumentacja z procedury (...) k. 77, zeznania świadka D. K. 00:09:13 k. 65v, dowód z innych wniosków dowodowych: informacja z dnia 31 sierpnia 2016 roku k. 38.

Podczas wyprowadzki pozwana J. K. zabrała ruchomości należące do małżonków, a mianowicie 42 calowy telewizor marki S., zmywarkę kuchenną, suszarki do odzieży, sprzęt AGD (mikrofalówkę, robot kuchenny, elektryczna maszynka do mielenia mięsa, żelazko, odkurzacz), meble z pokoju małoletniej córki, wieżę CD, 3 sztuki rowerów, wspólne komplety naczyń, firany z sypialni i jadalni, nie konsultując tego z powodem.

bezsporne, nadto dowód: zeznania świadka D. K. 00:09:13 – 00:11:14 k. 65v, 00:21:24 k. 66, K. S. 01:06:12 k. 67v, dowód z innych wniosków dowodowych: informacje k. 44 – 48.

Od dnia opuszczenia wspólnego mieszkania strony procesu nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego, nie rozliczają się wspólnie w Urzędzie Skarbowym. Strony ustaliły, że koszty związane z regulowaniem kredytu hipotecznego ponosić będzie powód, który wywiązuje się ze zobowiązania.

Powód utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę.

Pozwana utrzymuje się z alimentów zasądzonych od pozwanego oraz zasiłków i świadczeń rodzinnych, w tym również świadczenia 500+.

bezsporne, nadto dowód: zeznania świadka D. K. 00:17:48 k. 66, K. P. 01:09:25 k. 67v.

Pozwana nie trwoni majątku, jak również nie zaciąga żadnych zobowiązań bez zgody powoda.

bezsporne, zeznania świadka K. K. 00:47:27 k. 67, K. S. 00:54:36 k. 67, K. P. 01:11:08 k. 68.

Wobec powoda toczy się postępowanie egzekucyjne z tytułu zaległego obowiązku alimentacyjnego. Wysokość zadłużenia wynosi kwotę około 10.000,00 złotych.

bezsporne, nadto dowód: zeznania świadka D. K. 00:28:22 k. 66v.

Aktualnie przed Sądem Okręgowym w Słupsku, pod sygn. akt I RC 545/16, toczy się sprawa o rozwód.

bezsporne

Sąd zważyła co następuje:

Powództwo strony powodowej P. K. zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 52 § 1 krio z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez Sąd rozdzielnosci majątkowej. Rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia, przy czym w wyjątkowych wypadkach Sąd może ustanowić rozdzielnosc majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu (§ 2 cyt. przepisu).

Pojęcie ważnych powodów w rozumieniu cytowanego przepisu stanowi klauzule generalną. Sposób jego rozumienia kształtują zatem doktryna i judykatura, odwołując się do okoliczności konkretnej sprawy. Ustrój małżeńskiej wspólności majątkowej ma bowiem na celu wzmocnienie rodziny oraz zapewnienie jej ustabilizowanej bazy materialnej i najpełniej realizuje zasadę równych praw obojga małżonków w dziedzinie stosunków majątkowych, stanowiących materialną podstawę funkcjonowania rodziny.

Przez ważne powody rozumie się najogólniej takie okoliczności, które sprawiają, że w konkretnej sytuacji faktycznej wspólność majątkowa nie służy dobru drugiego z małżonków oraz dobru założonej przez małżonków rodziny, a nawet prowadzi do sytuacji sprzecznej z zasadami prawa rodzinnego (por. J. S. Piątowski, Stosunki majątkowe między małżonkami, Warszawa 1955, s. 140; J. Winiarz, Małżeńskie stosunki majątkowe, Warszawa 1967, s. 81; L. Stecki, Ustanie ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, Poznań 1968, s. 12). Przy czym nie są to tylko okoliczności natury majątkowej, jak np. trwonienie przez jednego z małżonków zarobków stanowiących ich wspólny dorobek, powodowanie uszczerbku w majątku wspólnym itp., ale również takie okoliczności, które stwarzają sytuację, w której wykonywanie zarządu przez każdego z małżonków ich wspólnym majątkiem jest niemożliwe lub znacznie utrudnione (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1972 roku, III CRN 250/72, OSN 1973, Nr 6, poz. 113). Kolejnym ważnym powodem uzasadniającym ustanowienie rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej na żądanie jednego z małżonków jest sytuacja, gdy drugi z nich wskutek zaniedbywania obowiązków względem rodziny lub ulegania nałogom nie przyczynia się do powstania majątku wspólnego albo majątek ten marnotrawi. Nie można jednak uznać za ważne powody okoliczności niezawinionych przez małżonka bądź też niezależnych od jego woli, w szczególności długotrwałej choroby (zob. J. S. P., Stosunki majątkowe, s. 141).

Ważnym powodem uzasadniającymi ustanowienie rozdzielnosci majątkowej w rozumieniu powyższego przepisu może być również stan separacji małżonków, ale pod warunkiem, że nie ma on charakteru przejściowego, lecz stanowi skutek trwałego rozkładu pożycia małżonków. Oznacza to, że nie każda postać (przejaw) separacji faktycznej małżonków jest

ważnym powodem, ale tylko taka, która zarazem uniemożliwia im lub znacznie utrudnia współdziałanie w zarządzie ich majątkiem wspólnym, a także która w konkretnych okolicznościach faktycznych wywołuje stan pociągający za sobą naruszenie lub poważne zagrożenie interesu majątkowego jednego z małżonków i z reguły także dobra rodziny. Sytuacja taka stwarza bowiem z reguły zagrożenie interesów majątkowych jednego lub nawet obojga małżonków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2003 r., II CKN 78/01, Legalis nr 61220, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 roku, II CKN 1070/98, Prok. i Pr. 2000, Nr 4, poz. 30, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1997 roku, III CKN 51/97, OSN 1997, nr 12, poz. 194, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2000 roku, III CK 126/03).

Zgodnie bowiem z treścią art.36 krio oboje małżonkowie zobowiązani są współdziałać w zarządzie majątkiem wspólnym, udzielać sobie informacji o stanie tego majątku, o wykonywaniu zarządu i o zobowiązaniach obciążających majątek wspólny. Ponadto każde z małżonków może samodzielnie zarządzać majątkiem wspólnym. Jedynie bowiem do wymienionych enumeratywnie w art. 37 krio czynności potrzebna jest zgoda współmałżonka np. do odpłatnego nabycia nieruchomości, odpłatnego nabycia prawa rzeczowego. Zgoda małżonka nie jest natomiast konieczna do zaciągnięcia kredytu. Jeżeli natomiast jeden z małżonków odmawia zgody wymaganej do dokonania czynności, albo jeżeli porozumienie z nim napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody drugi małżonek może zwrócić się do sądu o zezwolenie na dokonanie czynności (art. 39 krio).

Regułą jest, że wspólność ustaje z datą orzekania, natomiast nadanie orzeczeniu skutku wstecznego powinno mieć miejsce wyjątkowo, po rozważeniu zarówno interesów rodziny i obojga małżonków, jak i interesów wierzycieli każdego z nich (por. wyroki SN z dnia 3.2.1995 r., II CRN 162/94, OSNC nr 6, poz. 100 oraz z dnia 17.1.1997 r., II CKU 31/96, Prok. i Prawo nr 6, poz. 29). Zniesienie wspólności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną może przy tym nastąpić tylko wtedy, jeżeli ważne powody, o jakich mowa w art. 52 krio, istniały już w tej wcześniejszej dacie.

Ciężar wykazania ważnych powodów uzasadniających sądowe ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej, spoczywa na stronie powodowej, zgodnie z treścią art. 6 kc.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, że separacja faktyczna małżonków istnieje od dnia 24 lutego 2017 roku i nie ma ona charakteru przejściowego. Niewątpliwym również jest, że strony od dłuższego czasu pozostają w konflikcie.

Zatem w ocenie Sądu istnieje ważny powód uzasadniający ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej. Jednocześnie jednak analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie wykazała aby istniały podstawy do ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną wskazaną w pozwie. W ocenie Sądu powód, pomimo bezspornych okoliczności dotyczących kwestii prowadzenia odrębnych gospodarstw przez małżonków po rozstaniu, nie wykazał aby ta okoliczność uniemożliwiała zarządzanie wspólnym majątkiem, jak również aby pozwana zaciągała zobowiązania finansowe, dokonywała rozporządzeń wspólnym majątkiem, czy trwoniła wspólny majątek. Powód nie przedstawił w tym zakresie żadnego materiału dowodowego, albowiem świadkowie potwierdzili jedynie bezsporne okoliczności w zakresie daty opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu przez pozwaną, zabór części składników majątku wspólnego oraz brak jakichkolwiek działań mających na celu trwonienie majątku wspólnego czy też zaciąganie dodatkowych zobowiązań finansowych bez wiedzy i zgody powoda. Ponadto powód nie wykazał aby miał trudności w zarządzaniu majątkiem wspólnym, które doprowadziły do negatywnych konsekwencji finansowych. Wręcz przeciwnie powód reguluje wspólne zobowiązanie w postaci spłaty kredytu hipotecznego, po uzgodnieniu ze stroną pozwaną. Należy również podkreślić, że powód w toku niniejszego procesu absolutnie nie uzasadniał ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną jakąkolwiek obawą w zakresie zaciągania dodatkowych zobowiązań finansowych przez pozwaną i to bez jego wiedzy, czy zgody. Niewątpliwym natomiast jest, że sam strach przed tym, że małżonek podczas separacji mógłby zaciągać zobowiązania finansowe, nie wystarczy do ustanowienia wspólności majątkowej, zwłaszcza z datą wsteczną (por. wyrok Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 1 lutego 2017 roku, I Ca 423/16, Legalis 1576671).

Dlatego też Sąd oddalił roszczenie powoda w zakresie ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną, tj. od dnia 24 lutego 2017 roku, ustalając jednocześnie rozdzielność majątkową małżeńską z datą orzekania o roszczeniu, albowiem z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika również aby strony procesu

w momencie wytoczenia powództwa czy też w toku procesu miały jakiegokolwiek problemy w zarządzie majątkiem wspólnym.

Należy również zauważyć, że zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa, Sąd kształtując swoim orzeczeniem między stronami nowy stan prawny, uczynił zadość wskazanej powinności oznaczenia w sentencji wyroku dnia, z upływem którego ustaje pomiędzy nimi wspólność majątkowa małżeńska. Trudno więc z całą bezwzględnością mówić, zwłaszcza że w omawianym przedmiocie sąd musi działać z urzędu, iż mimo wszystko wyrok Sądu jest orzeczeniem niezupełnym w rozumieniu art. 351 § 1 kpc. Sprzeciwia się temu m. in. istota żądania wywodzonego z art. 52 krio. Jeżeli zatem rozstrzygnięcie o ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej z dniem późniejszym niż żądany przez powoda nie jest jednoznaczne z nieorzeczeniem w pełnym zakresie o powództwie, to należałoby konsekwentnie przyjąć, że wyrok zawiera negatywne rozstrzygnięcie merytoryczne co do żądania powoda zniesienia wspólności majątkowej z datą wcześniejszą od wskazanej w pozwie. Rozstrzygnięcie w sentencji wydanego wyroku w pełnym zakresie o żądaniu powoda oznacza, że Sąd ten, ustalając odmienną od żądanej przez powoda datę ustania wspólności, nie ma powinności oddalenia powództwa w pozostałej części (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2001 roku, I CZ 132/01, OSNC 2002, Nr 7–8, poz. 93; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1997 roku, III CKN 51/97, OSNC 1997, Nr 12, poz. 194; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2000 roku, I CKN 293/00, L.).

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 102 kpc, który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

W ocenie Sądu takim szczególnie uzasadnionym wypadkiem jest okoliczność, że pozwana zgodziła się z żądaniem pozwu co do zasady, nie zgadzając się jedynie w zakresie daty ustanowienia tej rozdzielności majątkowej małżeńskiej. Zatem osiągnięcie skutku prawnego w niniejszej sprawie mogło nastąpić wyłączenie poprzez wytoczenie powództwa, pomimo że strona pozwana zgodziła się na ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej.